"**กระโปรงทอง**" คืออะไรรู้ไหมเอ่ย
พุทโธ่เอ๋ยต้องหมั่นเลี้ยงไม่เดียงสา
ติดสะดือนึกดูเถิดตอนเกิดมา
ถิ่นโอพาร์เก็บคนบาปทราบไหมเอย

(กระทกรก, ทารก, รก, นรก)

พิฆาตกุมภีล์ดิ้นดับชนม์
นางเปลี่ยนชื่อสองหน ช่วยเว้า
เป็นหอยก่อนเป็นคน นามมั่น ไดนอ
สำส่อนกับหนุ่มเหน้า เช่นนี้นามใด

(ไกรทอง, วันทอง, สังข์ทอง, ดอกทอง)

ผะหมี ที่มีคำขึ้นต้นเหมือนกัน

กลอนดอกสร้อย

จงเอ๋ยจ๋งทาย
ชอบแต่งกายหน้าตาดำดูขำขัน ***(ชาวป่า)***
ชอบอยู่ตึกแต่งกายหรูอยู่ทุกวัน ***(ชาวเมือง)***
ชอบปลูกมันข้าวฟ่างถากถางไป ***(ชาวไร่)***
ชอบอาศัยอยู่ในมหาประสาท ***(ชาววัง)***
ชอบจับคราดจับจอบพร้อมคันไถ ***(ชาวนา)***
ชอบจับปลาจับกุ้งในอ่าวไทย ***(ชาวประมง)***
ชอบเพราะปลูกผลไม้สุขใจเอย ***(ชาวสวน)***

LIVEWORKSHEETS

ผะหมี ที่มีคำลงท้ายเหมือนกัน

กลอนสักวา

สักวาของแท้แปลว่าหัว	*(กบาล)*
คนเกรงกลัวเมื่อตายไปท่านตัดสิน	*(ยมบาล)*
ยามป่วยไข้คอยให้ยาเป็นอาจิณ	*(นางพยาบาล)*
บริหารส่วนท้องถิ่นงานของเรา	*(เทศบาล)*
ให้ตายโหงตายห่าถ้าข้ารู้	*(สาบาน)*
การต่อสู้กระชั้นชิดตามติดเข้า	*(ประจัญบาน)*
คนเลี้ยงวัวตัวใหญ่มิใช่เบา	*(โคบาล)*
หายโศกเศร้าแช่มชื่นใจสดใสเอย	*(เบิกบาน)*

LIVEWORKSHEETS

ตัวอย่าง

ภาพประกอบ คำผะหมี

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

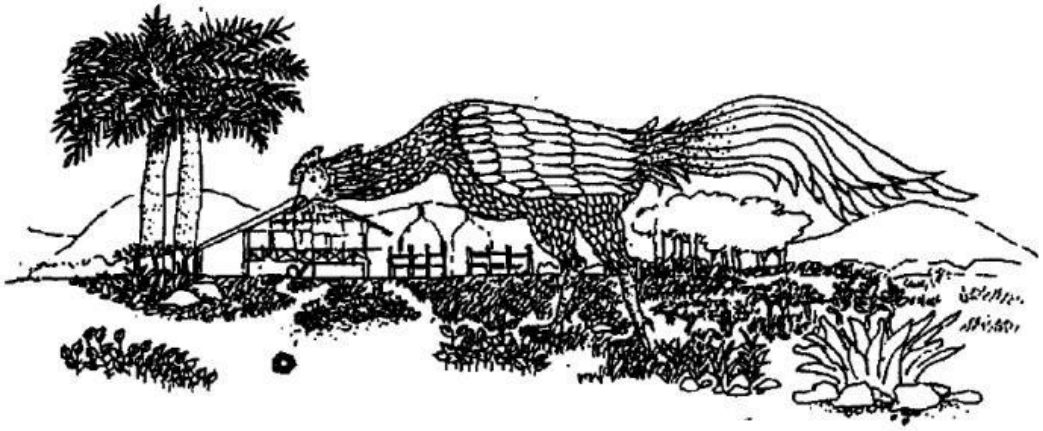

LIVEWORKSHEETS

ภาพที่ 3

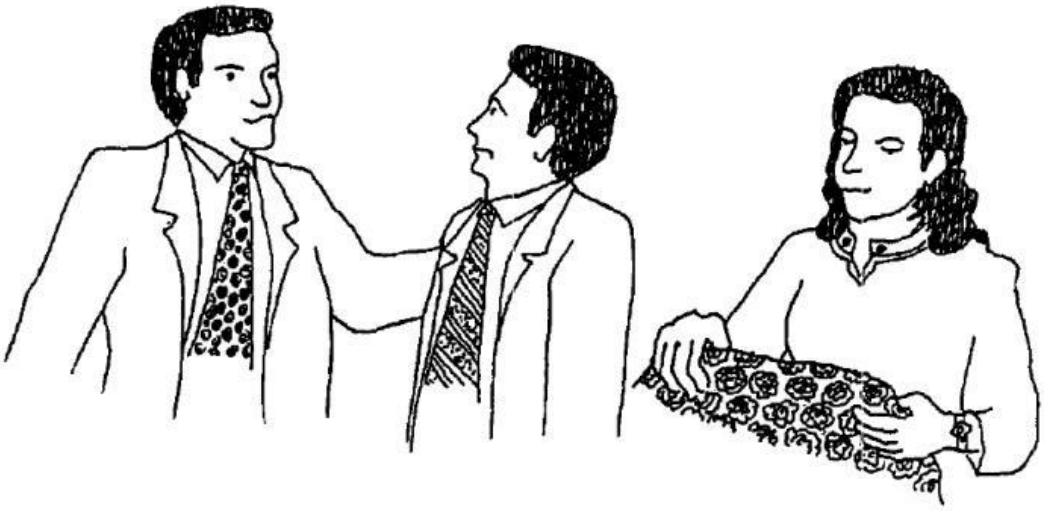

ภาพที่ 4

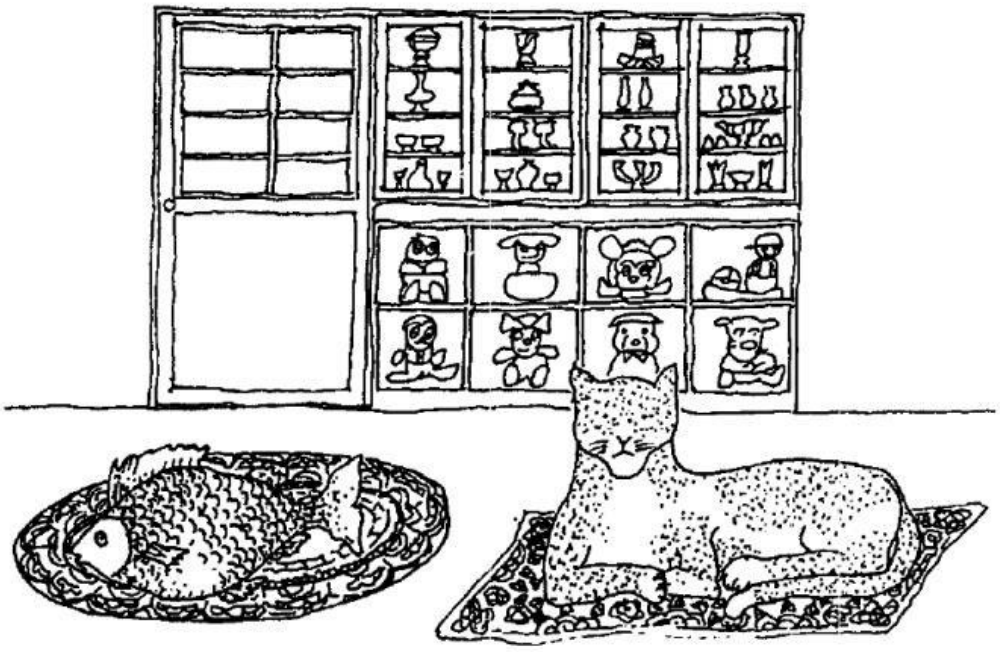

LIVEWORKSHEETS

ภาพที่ 5

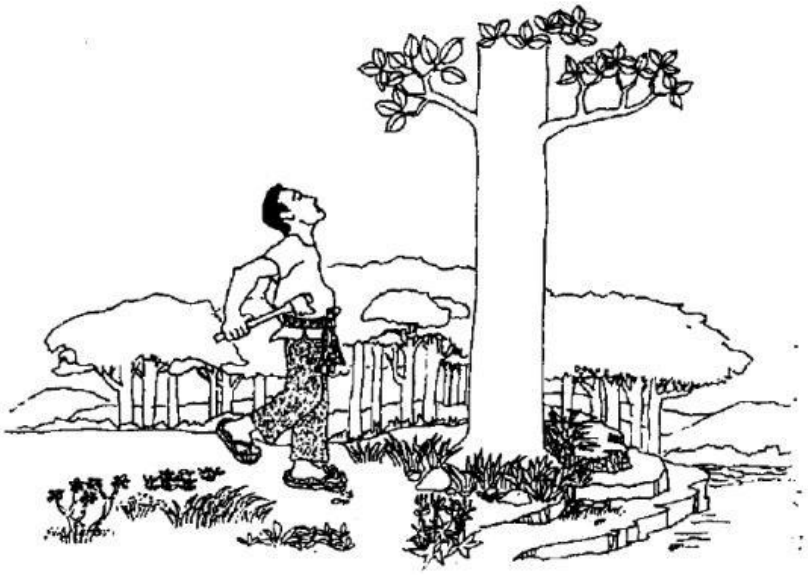

ภาพที่ 6

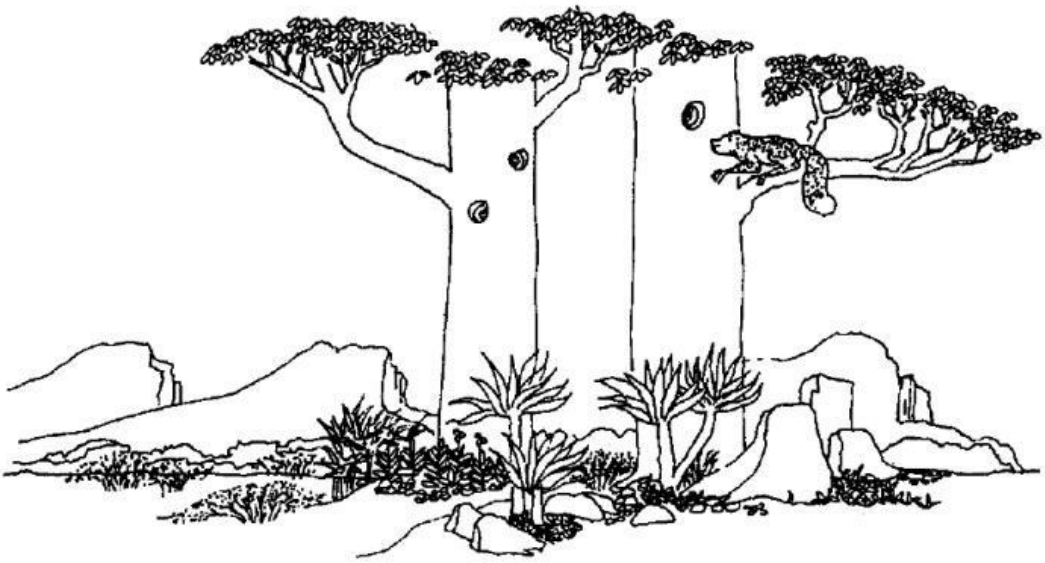

LIVEWORKSHEETS

ภาพที่ 7

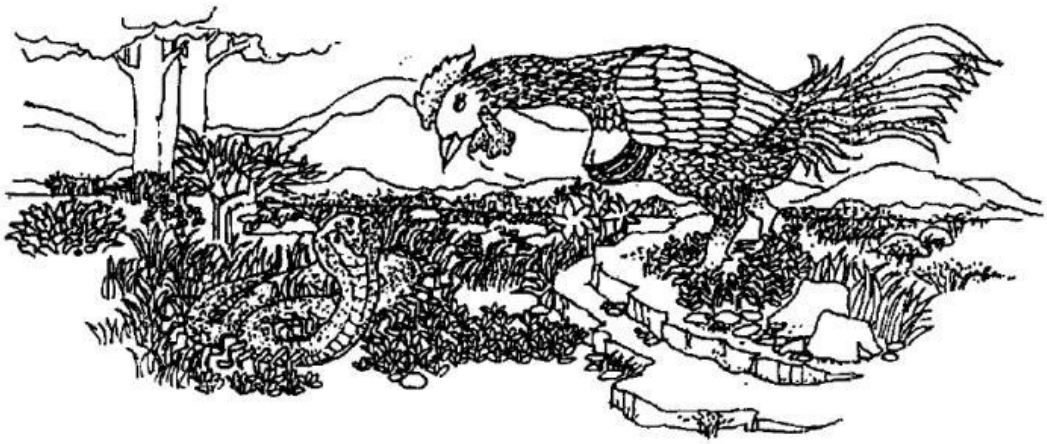

ภาพที่ 8

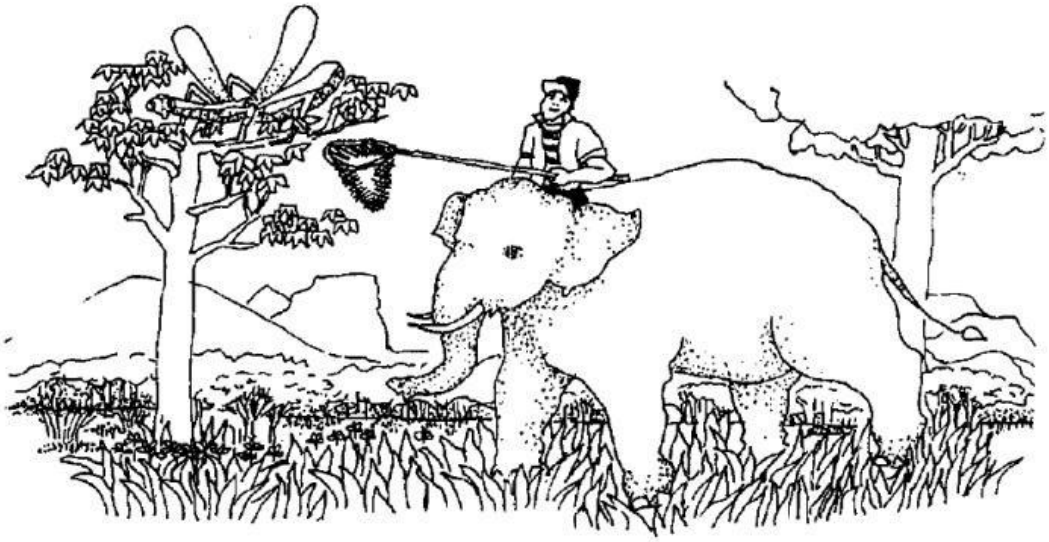

LIVEWORKSHEETS

ภาพที่ 9

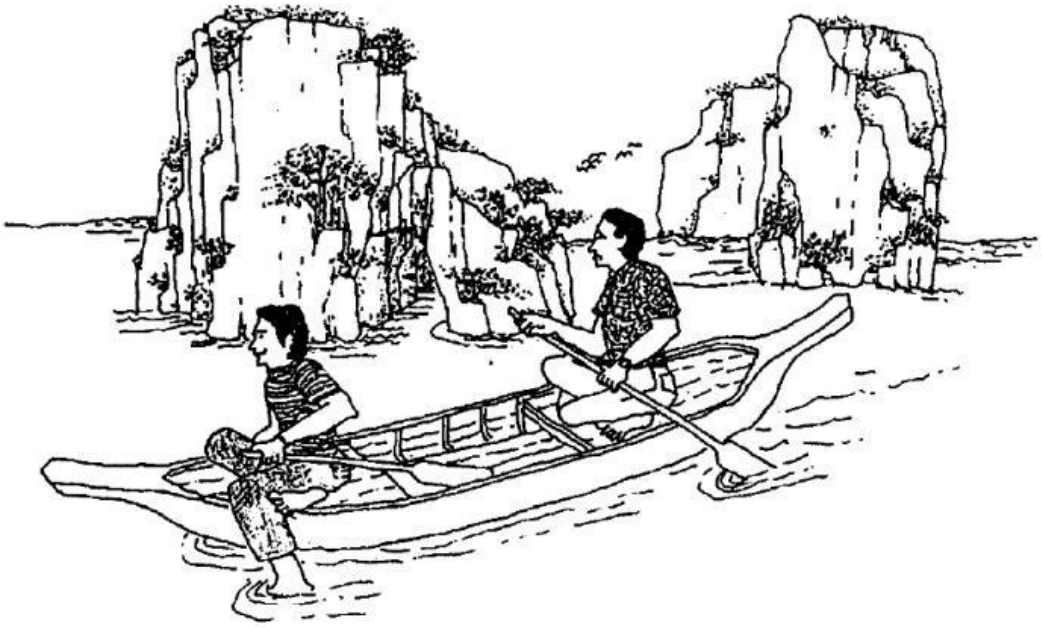

ภาพที่ 10

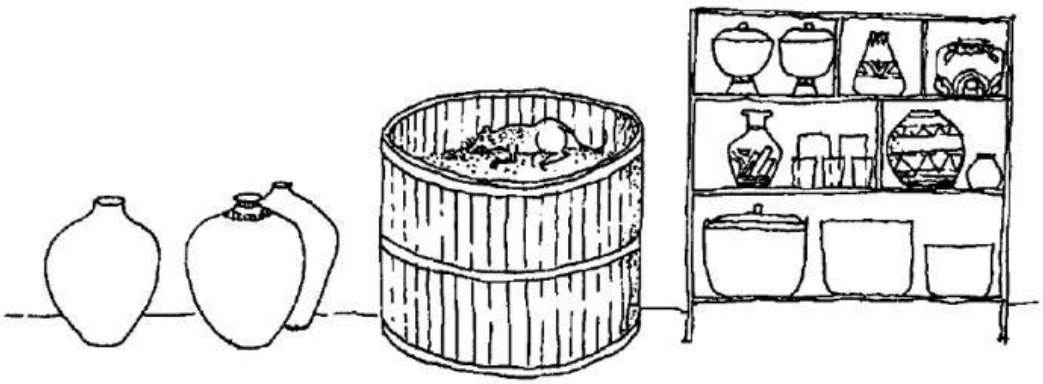

LIVEWORKSHEETS

คำเฉลย
ภาพประกอบคำผะหมี

ภาพที่ 1	อย่าเอาไม้แหย่เสือ
ภาพที่ 2	ไก่ได้พลอย
ภาพที่ 3	คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ
ภาพที่ 4	ฝากปลาไว้กับแมว
ภาพที่ 5	เจอไม้งาม เมื่อยามขวานบิ่น
ภาพที่ 6	ไม้งามกระรอกเจาะ
ภาพที่ 7	ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่
ภาพที่ 8	ขี่ช้างจับตั๊กแตน
ภาพที่ 9	มือไม่พาย เอาเท้าราน้ำ
ภาพที่ 10	หนูตกถังข้าวสาร

วาดภาพ โดย ทรงวุฒิ เพรียวพานิช

บทสรุป

ผะหมี หมายถึง การตีปัญหาหรือทายปัญหา เป็นการละเล่นชนิดหนึ่งของจีน การทายปัญหาจะเขียนเป็นบทร้อยกรอง

วิธีการทายผะหมี จะมีผู้ตั้งปัญหาซึ่งเรียกว่า นายโรง ผู้ที่ต้องการจะทายต้องแจ้งให้นายโรงทราบ แล้วไปยืนคอยอ่านผะหมีบทนั้นๆ นายโรงได้ยินก็จะตีกลองทัด เป็นสัญญาณว่าได้แล้ว 1 ครั้ง ผู้ทายก็เริ่มทายได้ คำหรือข้อความใดเมื่อทายแล้วนายโรงจะปลดออก ใครทายถูกก็จะได้รางวัล

LIVEWORKSHEETS

รูปแบบของผะหมี มี 6 ชนิด คือ ผะหมีที่เป็นคำปริศนา, เป็นภาพปริศนา มีคำตอบเป็นคำผันวรรณยุกต์, มีคำตอบเป็นคำผวน, มีคำตอบขึ้นต้นเหมือนกัน และลงท้ายเหมือนกัน

การนำผะหมีมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถสอนได้ 4 ประเภท คือ ผะหมีที่ถามเฉพาะเนื้อหาในบทเรียน, ผะหมีที่ถามเฉพาะคำศัพท์, ผะหมีที่มีทั้งเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ ประเภทสุดท้าย คือ ผะหมีเพื่อความบันเทิง

การใช้ผะหมีประกอบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยสามารถนำมาใช้ได้ในทุกขั้นตอนของการสอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการสอน ขั้นฝึกทักษะ และขั้นวัดผลประเมินผล ผู้สอนควรเลือกลักษณะของผะหมีในแต่ละชนิดให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ จากการนำผะหมีไปทดลองใช้ในบทเรียน ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ ในการนำผะหมีไปใช้สอน เป็นการฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เกิดความคิดสติปัญญาเพิ่มขึ้น สร้างความมั่นใจให้ตนเองสามารถจดจำเนื้อเรื่องในบทเรียนได้ดีขึ้น

LIVEWORKSHEETS

แบบฝึกหัด

ผะหมี

1. ผะหมี คืออะไร มีกี่ชนิด อะไรบ้าง ยกตัวอย่างแต่ละชนิดประกอบ การอธิบาย

2. การนำผะหมีมาใช้ในการเรียนการสอนมีวิธีการอย่างไร

3. จงเขียนวิธีการสอนวิชาภาษาไทย 1 เรื่อง โดยนำผะหมีเข้าไปใช้ในรูปแบบการสอนทุกขั้นตอน

4. จงกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการนำผะหมีมาสอนในบทเรียน อธิบายเป็นข้อ ๆ

5. ให้ยกตัวอย่างผะหมีแต่ละชนิดตามที่ทราบอย่างน้อย 3 ชนิด ๆ ละ 3 ตัวอย่าง

LIVEWORKSHEETS

บรรณานุกรม (บทที่ 7)

กาญจนา นาคพันธุ์. **เมื่อวานนี้ตอนเด็กคลองบางหลวง เล่ม 1.** กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์เรืองศิลป์, 2520.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. ***บทโทรทัศน์รายการอยู่อย่างไทย เรื่อง ปริศนาคำทาย***. 2521.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. ***ปริศนาคำทาย***. กรุงเทพ ฯ : ธนะการพิมพ์, 2528.

ธวัช ปุณโณทก. ***วิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นเชิงเปรียบเทียบ***. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

นพคุณ คุณาชีวะ. **บทบาททางการศึกษาของปริศนาคำทายของไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

บุปผา บุญทิพย์. **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

ประเทือง คล้ายสุบรรณ์. **ปริศนาคำทาย**. กรุงเทพ ฯ : สุทธิสารการพิมพ์, 2529.

ผจญ สุวรรณวงษ์. ***ผะหมี.*** ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูเพชรบุรี, 2522.

ภิญโญ จิตต์ธรรม. **ปริศนาคำทาย**. วิทยาลัยครูสงขลา, มปป. (อัดสำเนา).

วิเชียร เกษประทุม. **อะไรเอ่ย ปริศนาคำทายและผะหมี.** กรุงเทพ ฯ : พัฒนาศึกษา, 2526.

————. **ปริศนาเพิ่มเชาว์ และผะหมี.** กรุงเทพ ฯ : พิมพ์ที่สุพจน์การพิมพ์, 2527.

สนิท สัตโยภาส. **พฤติกรรมการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.

เอกฉัท จารุเมธีชน. **ภาษาไทยสำหรับครู.** กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537.

Frasier, Willard George, **An Introduction to the Study of Education**, New York : Horges and Row Publishers, 1965.

Miller, Fronklin A., Moyer, James H., Patrick, Robert B., **Planning Student Activities**, Eng;ewood, Clipps, New Jerscy ; Prentice Hall, Inc., 1956.

LIVEWORKSHEETS

Ridout, Ronald. **Firt Puzzles**. Great Britain : Richard Clay Ltd, 1976.

Tomskins, Ellsworth, **Exlra Class Activites for all Pupils**, Washington : Federal Seeurity Agency office of Education 1950.

Unruh, Glenys G. and Alexander, Williarm M., **Innovation in Secondary Education**, New York : Holf Rinehart and Winston, 1970.

LIVEWORKSHEETS